

Krig og fred i Moss

Med norske styrker i Afghanistan på niende året og seks F16 fly i bomberaid over Libya, kvier fortsatt norske politikere seg for å ta ordet *krig* i bruk. Hva slags fred må til før soldatene kommer hjem?

Ordene krig og fred er temaet når Møllebyen Litteraturfestivalen åpnes i Moss i morgen. Festivalen utga i forrige uke en antologi med tittelen *Krig og fred* der 36 forfattere har bidratt med ulike tekster.

Til festivalen kommer rundt 35 deltakere fra flere nasjoner, fagfelt og kunstformer. Reporteren Svetlana Aleksijevitj fra Russland, rumenske Mircea Cartarescu, Naja Vucina (Danmark), Maria Zennström (Sverige) foruten norske forfattere som Øyvind Berg, Steinar Lone, Arne Lygre, Åsne Seierstad, Tina Åmodt og Ole Johan Skjelbred deltar. Jonny Halberg og Martin M. Sørhaug er programansvarlige. Festivalen arrangeres av House of Foundation og Moss Bibliotek.

– Vi gjør rom også for samtidskunst, scenekunst, musikk og film. Men fundamentet for festivalen er det skrevne og det uttalte ordet, heter det.

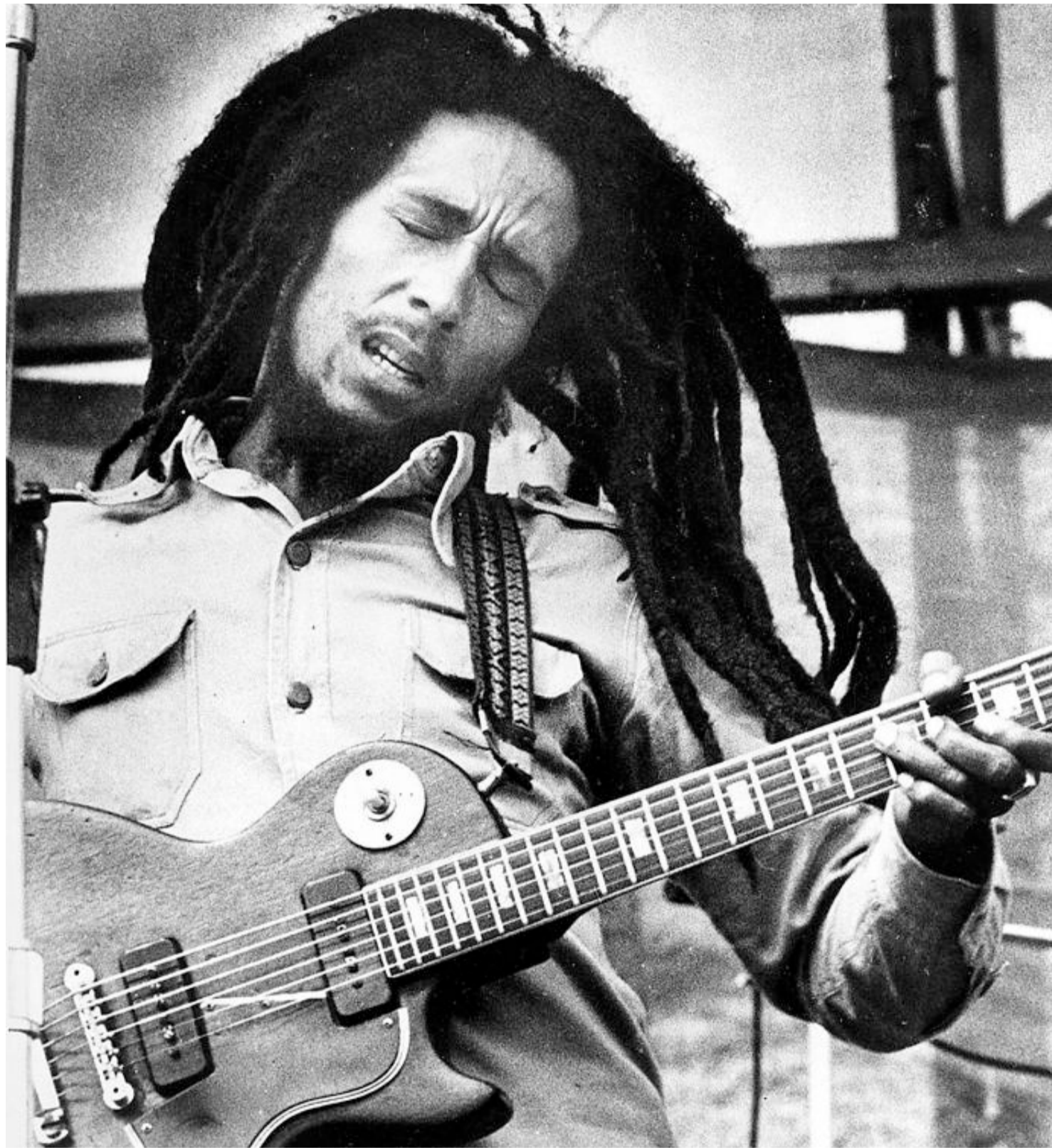
M. Sørhaug er programansvarlige. Festivalen arrangeres av House of Foundation og Moss Bibliotek.

– Vi gjør rom også for samtidskunst, scenekunst, musikk og film. Men fundamentet for festivalen er det skrevne og det uttalte ordet, heter det.

Ole Robert Sunde deltok også i fjor på piloten til Møllebyen Litteraturfestival.

Foto: Arne Guttormsen

Svart Messias

Espen Utaker

espen.utaker@vl.no

22 310 417

Svart Messias er en ny bok i Bokklubbens serie, *Verdens hellige tekster*, redigert av Marius Lien. Boken inneholder tekster fra flere forskjellige trossamfunn i USA og på Jamaica som regnes som uttrykk for svart nasjonalisme.

Å prøve å få en klar forståelse av hva svart nasjonalisme er, er like vanskelig som å spise «gelé med spisepinner», ifølge historiker William Van Deburg.

Bevegelsen er svært fragmentert og det har derfor vært vanskelig å plukke ut tekster til oversettelse. Da den svarte nasjonalismen vokste fram på 1800-tallet, ga den afroamerikanske tilhengere en ny stolthet over egen opprinnelse. De første talsmennene leste og tolket historien på nytt, og viste hvordan svarte amerikanere kunne ta kontroll over egen identitet, språk, kultur og skjebne.

Tekstene i *Svart Messias* er fra ulike profetorster som har det til felles at de har henvendt seg til det sosiale bunnsjiktet i USA. Malcolm X, Muhammed Ali og Bob Marley har alle det til felles at deres religiøse overbevisning sprang ut av den svarte nasjonalismen. Boken presenterer tekster som er hellige for svarte nasjonalistiske trosretninger, som for eksempel rastafarianismen.

I dag er det 30 år siden musikklegenden Bob Marley døde.

Foto: AP/Scanpix

farianismen i 1966, og i 1970 tok han reggaeangene med utenlands og ble det første store idol fra den tredje verden.

Marley synger om at det er i Afrika de svarte hører til. Verden deles bokstavelig talt inn i et svart-hvitt univers, mellom Etiopia/Paradiset/ Det svarte og på andre siden, Babylon med alle dets hvite verdier, hvor de svarte er i fangenskap.

«Buffalo Soldier». I Marleys best kjente sang «Buffalo Soldier» synger han hvordan de ble stjålet fra Afrika og brakt

med slaveskipene til Amerika, der de ble brukt som soldater i den amerikanske borgerkrigen. I *Afrika Unite* fra 1979 synger Marley;

«Afrika, stå sammen. For vi reiser av sted til Babylon. Vi skal hjem til våre forfedres land».

Troen på en snarlig dommedag, hvor rastaene skal hentes tilbake til Etiopia, er sterk, om ikke så konkret som på 50-tallet, da flere hundre rastaer solgte gård og grunn og sto på bryggen for å vente på «The Black Star Line», som skulle frakte dem hjem igjen til Afrika.

Kollapset på scenen. Bob Marley døde for 30 år siden i dag. Han ville vært 66 år om han fortsatt var i live. Da han fikk hudkreft i en tå, nektet han å la seg operere, fordi han mente det ville være i strid med rastafaritroen. Det førte til at han kollapset på scenen under en konsert i Madison Square Garden i New York 11. mai 1981 og døde. Titusenvis av mennesker var til stede da han ble begravet på Jamaica ti dager senere.

Bob Marleys enke, Rita, fikk i 2005 flyttet Marleys grav til Shashemene i Etiopia, som er

et landområde avsatt til hjemvendte rastaer.

– Hele Bobs liv handlet om Afrika, ikke om Jamaica. Derfor er Etiopia hans åndelige hvilested, sa enken den gang.

Uten Bob Marley hadde sannsynligvis rastafarireligionen forblitt en lokal kult på Jamaica, og reggae musikken vill neppe spredd seg til resten av verden i et slikt omfang den har gjort.

Espen Utaker
debattleder
espen.utaker@vl.no

RASTAFARI-RELIGIONEN:

Rastafarierne ser på tidligere keiser i Etiopia, Haile Selassie, som sin Messias.

I 1930 besteg Ras (prins) Tafari tronen i Etiopia og tok tittelen keiser Haile Selassie. Tittlene han brukte på seg selv som «Lord of Lords» og «King of Kings», benyttes også i Bibelen om Messias.

I tillegg var Selassie etterkommer i det 225. ledd fra kong Salomo og dronningen av Saba, og altså av Davids slekt, hevder rastaene.